

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 11. marca 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Štatút európskych škôl — Právomoc Rady pre sťažnosti európskych škôl konať a rozhodovať o pracovnej zmluve na dobu určitú uzavretej medzi európskou školou a učiteľom, ktorý nebol vyslaný alebo pridelený členským štátom“

V spojených veciach C-464/13 a C-465/13,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Bundesarbeitsgericht (Nemecko) z 24. apríla 2013 a doručené Súdnemu dvoru 27. augusta 2013, ktoré súvisia s konaniami:

Europäische Schule München

proti

Silvane Obertovej (C-464/13),

Barbare O’Learyovej (C-465/13),

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen (spravodajca), sudcovia K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan a A. Prechal,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. mája 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Europäische Schule München, v zastúpení: H. Kunz-Hallstein, Rechtsanwalt,
- S. Oberto a B. O’Leary, v zastúpení: A. Freiherr von Schorlemer, Rechtsanwalt,
- Európska komisia, v zastúpení: B. Eggers a J. Currall, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 4. septembra 2014,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 27 ods. 2 prvého pododseku prvej vety Dohovoru o štatúte európskych škôl uzavretého v Luxemburgu 21. júna 1994 medzi členskými štátmi a Európskymi spoločenstvami (Ú. v. ES L 212, s. 3; Mim. vyd. 16/001, s. 16).
- 2 Tieto návrhy boli predložené v rámci dvoch sporov medzi Europäische Schule München a Silvanou Obertovou a Barbarou O'Learyovou vo veci právomoci nemeckého súdnicstva konať a rozhodovať o žalobách týkajúcich sa kontroly platnosti určitej doby, na ktorú boli uzatvorené pracovné zmluvy dotknutých osôb.

Právny rámec

Viedenský dohovor

- 3 Podľa článku 1 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z 23. mája 1969 (*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 1155, s. 331, ďalej len „Viedenský dohovor“) s názvom „Pôsobnosť dohovoru“ sa tento dohovor vzťahuje na zmluvy medzi štátmi.
- 4 V článku 3 Viedenského dohovoru s názvom „Medzinárodné dohody, na ktoré sa dohovor nevzťahuje“, sa stanovuje:

„Skutočnosť, že sa tento dohovor nevzťahuje na medzinárodné dohody uzavreté medzi štátmi a inými subjektmi medzinárodného práva alebo medzi týmito subjektmi medzinárodného práva a ani na medzinárodné dohody, ktoré sa neuzavreli písomnou formou, nepôsobí:

...

- b) na použitie akýchkoľvek v tomto dohovore obsiahnutých pravidiel, ktoré by sa na také dohody vzťahovali podľa medzinárodného práva nezávisle na tomto dohovore;

...“

- 5 Podľa článku 31 Viedenského dohovoru s názvom „Všeobecné pravidlo výkladu“:

„1. Zmluva sa musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti, a takisto s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy.

2. Na účely výkladu zmluvy...

3. Spolu s celkovou súvislosťou bude sa brať zreteľ:

...

- b) na akúkoľvek neskoršiu prax pri vykonávaní zmluvy, ktorá založila dohodu strán týkajúcu sa jej výkladu;

c) na každé príslušné pravidlo medzinárodného práva použiteľné vo vzťahoch medzi stranami.

...“

Dohovor o štatúte európskych škôl

6 Prvé až štvrté odôvodnenie Dohovoru o štatúte európskych škôl uvádzajú:

„berúc do úvahy, že na vzdelávanie detí zamestnancov Európskych spoločenstiev na účely zabezpečenia dobrého fungovania európskych inštitúcií boli od roku 1957 zriaďované zariadenia, ktoré mali názov ‚Európska škola‘,

berúc do úvahy, že Európske spoločenstvá sa snažia zabezpečiť spoločné vzdelanie týchto detí a že preto prispievajú do rozpočtu Európskych škôl,

berúc do úvahy, že systém Európskych škôl je jediný svojho druhu; berúc do úvahy, že predstavuje formu spolupráce medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a Európskymi spoločenstvami, pričom plne uznáva zodpovednosť členských štátov za obsah vyučovania a usporiadanie ich vzdelávacieho systému ako aj za ich kultúrnu a jazykovú rôznorodosť,

berúc do úvahy, že:

...

— vyučujúcim zamestnancom ako aj iným osobám, na ktoré sa vzťahuje tento štatút, by mala byť poskytovaná primeraná právna ochrana proti konaniu Najvyššej rady alebo správnych rád; preto by sa mala zriadiť Rada pre sťažnosti, ktorá by mala presne stanovené právomoci,

— právomocou Rady pre sťažnosti nie je dotknutá právomoc vnútroštátnych súdov vo veciach občianskoprávnej a trestnoprávnej zodpovednosti“.

7 Článok 7 tohto dohovoru stanovuje:

„Spoločnými orgánmi pre všetky školy sú:

- 1) Najvyššia rada,
- 2) Generálny tajomník,
- 3) Rady inšpektorov,
- 4) Rada pre sťažnosti,

Každú školu spravuje správna rada a riadi riaditeľ.“

8 Článok 8 bod 1 tohto dohovoru stanovuje:

„1. S výhradou článku 28 Najvyššia rada pozostáva z týchto členov:

- a) zástupca alebo zástupcovia každého členského štátu Európskych spoločenstiev na ministerskej úrovni, ktorí sú oprávnení zaväzovať vládu daného členského štátu, pričom každý členský štát má len jeden hlas;
- b) zástupca Komisie Európskych spoločenstiev;
- c) zástupca určený výborom zamestnancov (spomedzi učiteľského zboru) v súlade s článkom 22;
- d) zástupca rodičov žiakov menovaný združením rodičov v súlade s článkom 23.“

9 Článok 12 bod 1 toho istého dohovoru znie:

„V správnych záležitostiach je Najvyššia rada povinná:

1) stanoviť služobné predpisy pre generálneho tajomníka, riaditeľov škôl, učiteľov a v súlade s článkom 9 ods. 1 písm. a) pre administratívnych a pomocných zamestnancov“.

10 Článok 19 body 4 a 6 Dohovoru o štatúte európskych škôl stanovuje:

„S výhradou článkov 28 a 29, každá správna rada uvedená v článku 7 pozostáva z ôsmich členov, ktorými sú:

...

4) dvaja učitelia z učiteľského zboru, jeden zastupujúci učiteľov strednej školy a druhý zastupujúci spoločne učiteľov základnej a materskej školy;

...

6) zástupca administratívnych a pomocných zamestnancov.“

11 Podľa článku 21 druhého odseku tohto dohovoru riaditeľ musí mať spôsobilosť a kvalifikáciu, ktoré sú požadované v jeho štáte pre riadenie vzdelávacieho zariadenia, ktoré môže vydávať maturitné vysvedčenia oprávňujúce svojho držiteľa uchádzať sa o prijatie na univerzitu.

12 Podľa článku 22 prvého odseku uvedeného dohovoru musí byť zriadený výbor zamestnancov, ktorý pozostáva z volených zástupcov učiteľského zboru, administratívnych a pomocných zamestnancov každej školy.

13 Článok 26 toho istého dohovoru znie:

„Súdny dvor Európskych spoločenstiev má výhradnú právomoc v sporoch medzi zmluvnými stranami týkajúcich sa výkladu a uplatňovania tohto dohovoru, ktoré nevyriešila Najvyššia rada.“

14 Článok 27 ods. 1, 2 a 7 Dohovoru o štatúte európskych škôl stanovuje:

„1. Zriaďuje sa Rada pre sťažnosti.

2. Rada pre sťažnosti má výhradnú právomoc v prvej a poslednej inštancii, ak boli vyčerpané všetky správne postupy, v akomkoľvek spore týkajúcom sa uplatňovania tohto dohovoru na všetky osoby, na ktoré sa tento dohovor vzťahuje, s výnimkou administratívnych a pomocných zamestnancov, a spore týkajúcom sa zákonnosti akéhokoľvek aktu založeného na tomto dohovore alebo predpisov prijatých podľa tohto dohovoru, ktoré by nepriaznivo pôsobili na osoby na strane Najvyššej rady, správnej rady [tohto dohovoru proti týmto osobám Najvyššou radou, alebo správnu radou – *neoficiálny preklad*] škôl pri výkone ich právomocí, ktoré sú špecifikované týmto dohovorem. Ak sú tieto spory finančnej povahy, Rada pre sťažnosti má neobmedzenú právomoc.

Podmienky a podrobnejšie pravidlá týkajúce sa týchto procesov stanovujú podľa potreby služobné predpisy pre učiteľský zbor alebo podmienky zamestnávania učiteľov na čiastočný úväzok, alebo všeobecné školské poriadky.

...

7. Iné spory, v ktorých sú školy zúčastnenou stranou, patria do právomoci vnútroštátnych súdov. Týmto článkom nie je dotknutá najmä príslušnosť vnútroštátnych súdov vo veciach občianskoprávnej a trestnoprávnej zodpovednosti.“

Pracovný poriadok učiteľov na čiastočný úväzok

- 15 Body 1.1 až 1.3 Pracovného poriadku učiteľov európskych škôl na čiastočný úväzok prijatých do zamestnania od 1. septembra 1994 do 31. augusta 2011 (ďalej len „pracovný poriadok učiteľov na čiastočný úväzok“) prijatého Najvyššou radou stanovujú:

„1.1 Štatút európskych škôl zahŕňa do základného učiteľského zboru učiteľov pridelených členskými štátmi na určité obdobie.

1.2 Okrem tohto základného zboru potrebujú európske školy učiteľov na čiastočný úväzok...

1.3 Pracovný poriadok učiteľov na čiastočný úväzok počíta s jednoročnými pracovnými zmluvami. Pracovné úlohy učiteľov na čiastočný úväzok sa môžu z roka na rok meniť v závislosti od počtu vyučovacích hodín, ktoré nemôžu prevziať pridelení učitelia.

...“

- 16 Podľa bodu 2 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok riaditeľ môže prijať učiteľov na čiastočný úväzok na vykonanie pracovných úloh čiastočného úväzku.

- 17 Body 3.2 a 3.4 tohto pracovného poriadku, ktorý sa týka podmienok zamestnávania pomocného vyučujúceho personálu, stanovujú:

„3.2 Ustanovenia článkov... a 80 Pracovného poriadku zamestnancov pridelených do európskych škôl sa uplatnia aj na zamestnancov, ktorých do zamestnania prijal riaditeľ.

...

3.4 Právna úprava štátu, v ktorom má škola sídlo

Bez toho, aby boli dotknuté predchádzajúce ustanovenia, podliehajú podmienky zamestnania a ukončenia pracovného pomeru učiteľov na čiastočný úväzok, učiteľov náboženstva a zamestnancov na dočasnú výpomoc právnej úprave štátu, v ktorom má škola sídlo, pokiaľ ide o pracovné podmienky a vzťahy, sociálne poistenie a daňové právo.

Na rozhodovanie sporov majú právomoc sudy štátu, v ktorom má škola sídlo.“

Pracovný poriadok pridelených zamestnancov

- 18 Článok 6 písm. a) Pracovného poriadku zamestnancov pridelených do európskych škôl (ďalej len „pracovný poriadok pridelených zamestnancov“) prijatého Najvyššou radou stanovuje:

„Pracovné miesta, na ktoré sa vzťahuje tento poriadok, sú zatriedené podľa týchto kategórií:

a) Riadiaci zamestnanci:

— Riaditeľ

...“

19 Článok 80 pracovného poriadku pridelených zamestnancov stanovuje:

„1. Rada pre sťažnosti má výlučnú právomoc v prvej a poslednej inštancii v sporoch medzi riadiacimi orgánmi školy a zamestnancami, pokiaľ ide o zákonnosť aktu, ktorý má na nich nepriaznivý vplyv. Ak sú tieto spory finančnej povahy, Rada pre sťažnosti má neobmedzenú právomoc.

2. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 77, je podanie žaloby na Radu pre sťažnosti prípustné len vtedy:

— keď sa generálny tajomník alebo Rada inšpektorov vopred zaoberali sťažnosťou v zmysle článku 79 tohto pracovného poriadku

a

— keď bola táto sťažnosť predmetom výslovného alebo nevysloveného zamietavého rozhodnutia.

3. Odchylne od vyššie uvedeného odseku 2 môžu byť rozhodnutia správnych rád škôl a Najvyššej rady predmetom priamej žaloby podanej na Radu pre sťažnosti.

...“

20 Článok 86 pracovného poriadku pridelených zamestnancov znie:

„Výklad článkov tohto poriadku, ktoré sú podobné článkom upraveným v služobnom poriadku úradníkov Európskych spoločností sa vykoná podľa kritérií uplatňovaných Komisiou.“

Nemecké právo

21 § 20 o organizácii súdництва (Gerichtsverfassungsgesetz) stanovuje:

„...“

2. Právomoc nemeckých súdov sa ďalej nevzťahuje ani na iné osoby..., ktoré požívajú imunitu na základe všeobecných pravidiel medzinárodného práva, medzinárodných dohovorov alebo iných právnych predpisov.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

22 Silvana Oberto a Barbara O'Leary sú učiteľky na čiastočný úväzok v Europäische Schule München, ktoré vykonávajú túto funkciu prvá od roku 1998 a druhá od roku 2003. Ich učiteľské pracovné zmluvy podpísané riaditeľom tejto školy boli uzavreté na dobu určitú, a to jeden rok. Posledné z ich postupne uzatváraných zmlúv z 13. júla 2010 sa vzťahovali na obdobie od 1. septembra 2010 do 31. augusta 2011.

23 Článok 10 učiteľských pracovných zmlúv z 13. júla 2010 uzavretých medzi riaditeľom Europäische Schule München a pani Silvanou Obertovou, ako aj pani Barbarou O'Learyovou stanovoval:

„Rozhodné právo a súdna právomoc

1. Na pracovnoprávny vzťah učiteľov sa uplatňujú v tomto poradí: ustanovenia tejto zmluvy, „nový pracovný poriadok“ ako aj ustanovenia pracovného poriadku pridelených zamestnancov... uplatniteľné podľa bodu 3.2 nového pracovného poriadku. V súlade s bodom 3.4 pracovného poriadku sa nemecké

právo uplatňuje iba v rozsahu, v akom táto zmluva a právo európskych škôl uplatniteľné na zmluvu neobsahujú nijaké ustanovenia a neexistuje právna úprava týkajúca sa pracovných podmienok a vzťahov neupravených touto zmluvou, sociálneho poistenia alebo daňového práva.

2. Pokiaľ ide o spory medzi školou a učiteľom na čiastočný úväzok týkajúce sa tejto zmluvy, Rada pre sťažnosti európskych škôl má výlučnú právomoc v súlade s článkom 80 Pracovného poriadku pridelených zamestnancov... v rozsahu, v akom právne vzťahy zmluvných strán podliehajú zmluve a právu európskych škôl. V súlade s bodom 3.4 Pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok... môžu nemecké národné súdy konať a rozhodovať iba v sporoch medzi školou a učiteľom na čiastočný úväzok, ktoré sa týkajú výlučne otázok, na ktoré sa nemecké právo uplatňuje v súlade s odsekom 1 vyššie.“

24 Silvana Oberto a Barbara O'Leary napadli dvoma žalobami podanými na Arbeitsgericht München (Pracovný súd v Mníchove) obmedzenie svojich pracovných zmlúv na dobu jedného roka. Na Arbeitsgericht München tvrdili, že nemecké súdy mali právomoc rozhodnúť o platnosti časového obmedzenia ich pracovných pomerov. Medzitýmnym rozsudkom Arbeitsgericht München napriek námietke neprípustnosti vznesenej Europäische Schule München vyhlásil tieto žaloby za prípustné.

25 Keďže odvolaniu, ktoré podala Europäische Schule München, sa nevyhovelo, podala na Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd) opravný prostriedok „Revision“. Europäische Schule München na tomto súde uviedla, že sa na ňu nevzťahuje nemecký právny poriadok, keďže spor vo veci samej patrí do výlučnej právomoci Rady pre sťažnosti európskych škôl.

26 V tomto kontexte sa Bundesarbeitsgericht pýta na právomoc nemeckého súdnictva konať a rozhodovať v spore vo veci samej. Vnútroštátny súd sa domnieva, že rozhodnutie, ktoré musí prijať vo veci tejto právomoci, závisí od výkladu článku 27 ods. 2 prvého pododseku prvej vety Dohovoru o štatúte európskych škôl.

27 Za týchto okolností Bundesarbeitsgericht rozhodol prerušiť konania a položiť Súdnemu dvoru v každej veci tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že učitelia zamestnaní európskou školou na čiastočný úväzok, ktorí neboli pridelení členským štátom, patria medzi osoby vymenované v Dohovore o štatúte európskych škôl a nie sú vyňatí z uplatnenia uvedenej úpravy ako administratívni a pomocní zamestnanci?

2. V prípade kladnej odpovede Súdného dvora na prvú otázku:

Má sa článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie zahŕňa aj zákonnosť rozhodnutí prijatých riaditeľom školy pri vykonávaní jeho oprávnení podľa tohto dohovoru voči učiteľom na čiastočný úväzok, ktoré na nich nepriaznivo pôsobia, pričom sa však zakladajú na uvedenom dohovore alebo na predpisoch vydaných na jeho základe?

3. V prípade kladnej odpovede Súdného dvora na druhú otázku:

Má sa článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že aj v prípade uzatvorenia dohody medzi riaditeľom európskej školy a učiteľom na čiastočný úväzok týkajúcej sa obmedzenia dĺžky trvania pracovného pomeru učiteľa na čiastočný úväzok ide o rozhodnutie riaditeľa voči učiteľovi na čiastočný úväzok, ktoré na neho nepriaznivo pôsobí?

4. V prípade zápornej odpovede Súdneho dvora na druhú a tretiu otázku:

Má sa článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že Rada pre sťažnosti, ktorá je v ňom uvedená, má po vyčerpaní všetkých správnych postupov výlučnú právomoc v prvej a poslednej inštancii pre spory týkajúce sa obmedzenia dĺžky trvania pracovnej zmluvy, ktorú uzatvoril riaditeľ školy s učiteľom na čiastočný úväzok, keď sa táto zmluva v rozhodujúcej miere zakladá na normatíve Najvyššej rady uvedenej v bode 1.3 Pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok, ktorý stanovuje jednoročné pracovné zmluvy?“

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora

- 28 Silvana Oberto a Barbara O'Leary napadli právomoc Súdneho dvora vykladať ustanovenia Dohovoru o štatúte európskych škôl z dôvodu, že tento dohovor nemožno považovať za súčasť práva Únie.
- 29 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že dohoda uzavretá Radou Európskej únie v súlade s článkami 217 ZFEÚ a 218 ZFEÚ predstavuje, pokiaľ ide o Európsku úniu, akt prijatý inštitúciou Únie v zmysle článku 267 prvého odseku písm. b) ZFEÚ, že ustanovenia takejto dohody predstavujú nedielnu súčasť právneho poriadku Únie odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody a že v rámci tohto právneho poriadku má Súdny dvor právomoc rozhodovať v prejudiciálnom konaní o výklade tejto dohody (pozri rozsudok Demirel, 12/86, EU:C:1987:400, bod 7).
- 30 Rovnako to platí o medzinárodnej dohode, akou je Dohovor o štatúte európskych škôl, ktorý bol uzavretý na základe článku 235 Zmluvy o ES (zmenený na článok 308 ES, teraz článok 352 ZFEÚ) Európskymi spoločenstvami, ktoré boli na tento účel splnomocnené rozhodnutím Rady 94/557/ES, Euratom zo 17. júna 1994, ktorým sa Európske spoločenstvo a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu splnomocňujú na podpísanie a uzavretie Dohovoru o štatúte Európskych škôl (Ú. v. ES L 212, s. 1; Mim. vyd. 16/001, s. 14).
- 31 Súdny dvor má teda právomoc rozhodnúť v prejudiciálnom konaní o výklade tohto dohovoru, ako aj aktov prijatých jeho základe.

Úvodné pripomienky

- 32 Na úvod treba pripomenúť, že systém európskych škôl je systémom „jedným svojho druhu“, v ktorom je prostredníctvom medzinárodného dohovoru vytvorená forma spolupráce medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a Úniou (pozri rozsudok Miles a i., C-196/09, EU:C:2011:388, bod 39).
- 33 Z judikatúry tiež vyplýva, že európske školy predstavujú medzinárodnú organizáciu, ktorá je napriek funkčným väzbám k Únii od Únie a členských štátov formálne odlišná (pozri v tomto zmysle rozsudok Miles a i., EU:C:2011:388, bod 42).
- 34 Ak preto Dohovor o štatúte európskych škôl predstavuje, pokiaľ ide o Úniu, akt prijatý inštitúciou Únie v zmysle článku 267 prvého odseku písm. b) ZFEÚ, riadi sa tiež medzinárodným právom a konkrétnejšie, z hľadiska jeho výkladu, medzinárodným zmluvným právom (pozri v tomto zmysle rozsudok Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, bod 39).

- 35 Medzinárodné zmluvné právo bolo v podstate kodifikované Viedenským dohovorom. Podľa článku 1 tohto dohovoru sa tento dohovor uplatňuje na zmluvy medzi štátmi. V súlade s článkom 3 písm. b) tohto dohovoru však to, že sa tento dohovor neuplatňuje na medzinárodné dohody uzavreté medzi štátmi a inými subjektmi medzinárodného práva, nemá vplyv na to, že sa na tieto dohody vzťahujú všetky pravidlá stanovené vo Viedenskom dohovore, ktorým podliehajú podľa medzinárodného práva nezávisle od tohto dohovoru.
- 36 Z toho vyplýva, že pravidlá stanovené vo Viedenskom dohovore sa vzťahujú na dohodu uzavretú medzi členskými štátmi a medzinárodnou organizáciou, akou je Dohovor o štatúte európskych škôl, keďže tieto pravidlá sú vyjadrením všeobecného obyčajového medzinárodného práva. Tento posledný uvedený dohovor sa musí v dôsledku toho vykladať podľa týchto pravidiel (pozri v tomto zmysle rozsudok Brita, EU:C:2010:91, bod 41).
- 37 Podľa článku 31 Viedenského dohovoru, ktorý vyjadruje medzinárodné obyčajové právo (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Fínsko, C-118/07, EU:C:2009:715, bod 39), sa zmluva musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti, a takisto s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy (pozri rozsudok Brita, EU:C:2010:91, bod 43).
- 38 Okrem toho v súlade s článkom 31 ods. 3 písm. b) Viedenského dohovoru sa pri výklade zmluvy musí brať zreteľ na akúkoľvek neskoršiu prax pri vykonávaní zmluvy, ktorá založila dohodu strán týkajúcu sa jej výkladu.

O prvej otázke

- 39 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že učitelia zamestnaní európskou školou na čiastočný úväzok, ktorí neboli pridelení členskými štátmi, patria medzi osoby, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie na rozdiel od administratívnych a pomocných zamestnancov, ktorí sú z neho vylúčení.
- 40 V tomto ohľade treba uviesť, že podľa článku 27 ods. 2 prvého pododseku prvej vety a druhého pododseku tohto dohovoru na jednej strane Rada pre sťažnosti európskych škôl má výlučnú právomoc v prvej a poslednej inštancii, ak boli vyčerpané všetky správne postupy, v akomkoľvek spore týkajúcom sa uplatňovania tohto dohovoru na všetky osoby, na ktoré sa tento dohovor vzťahuje, s výnimkou administratívnych a pomocných zamestnancov, a na druhej strane podmienky a podrobnejšie pravidlá týkajúce sa týchto konaní stanovujú podľa potreby najmä služobné predpisy pre učiteľský zbor alebo podmienky zamestnávania učiteľov na čiastočný úväzok.
- 41 Zo znenia článku 27 ods. 2 Dohovoru o štatúte európskych škôl preto vyplýva, že učitelia na čiastočný úväzok patria medzi osoby, na ktoré sa vzťahuje prvý pododsek prvá veta tohto ustanovenia uvedeného dohovoru na rozdiel od administratívnych a pomocných zamestnancov, ktorí sú z neho vylúčení.
- 42 Takýto výklad okrem iného podporuje kontext, v akom je ustanovený článok 27 ods. 2 Dohovoru o štatúte európskych škôl.
- 43 Ako totiž uviedla Komisia vo svojich pripomienkach, z tohto dohovoru, najmä z jeho článku 19 bodov 4 a 6 a článku 22 prvého odseku, vyplýva, že dohovor jasne rozlišuje medzi učiteľským zborom na jednej strane a administratívnymi a pomocnými zamestnancami.

44 Na prvú otázku preto treba odpovedať tak, že článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl sa má vykladať v tom zmysle, že učitelia zamestnaní európskou školou na čiastočný úväzok, ktorí neboli pridelení členskými štátmi, patria medzi osoby, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie na rozdiel od administratívnych a pomocných zamestnancov, ktorí sú z neho vylúčení.

O tretej otázke

45 Svojou treťou otázkou, ktorú treba preskúmať pred druhou otázkou, sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že dohoda o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúca sa v pracovnej zmluve uzavretej medzi školou a učiteľom na čiastočný úväzok, predstavuje akt, ktorý na neho nepriaznivo pôsobí.

46 V tomto ohľade treba uviesť, že tento dohovor neobsahuje nijakú definíciu pojmu „akt, ktorý nepriaznivo pôsobí“ nachádzajúci sa v článku 27 ods. 2 prvom pododseku prvej vete.

47 Ako uviedla Europäische Schule München a Komisia, existuje rozdiel medzi rôznymi jazykovými verziami tohto dohovoru, pokiaľ ide o pojmy „akt, ktorý nepriaznivo pôsobí“, keďže niektoré z nich, najmä španielska, anglická, francúzska a talianska verzia, používajú pojmy „un acto“, „any act“, „un acte“ a „un atto“, ktoré majú širší význam ako pojmy, ktoré používa nemecká verzia, a to „Entscheidung“, teda doslovne „rozhodnutie“.

48 V tejto súvislosti je nutné pripomenúť, že podľa štvrtého odôvodnenia piatej zarážky Dohovoru o štatúte európskych škôl je jedným z cieľov tohto dohovoru poskytnúť primeranú právnu ochranu proti aktom Najvyššej rady alebo správnych rád vyučujúcim zamestnancom, ako aj iným osobám, na ktorých sa vzťahuje tento dohovor.

49 Keďže okrem toho nič v tomto dohovore, a to ani v ustanoveniach prijatých na jeho vykonanie, na ktoré treba prihliadnúť podľa článku 31 ods. 3 písm. c) Viedenského dohovoru, tomu nebráni, je opodstatnené najmä vzhľadom na cieľ pripomenutý v predchádzajúcom bode tohto rozsudku uprednostniť v danej veci širší výklad pojmu „akt, ktorý nepriaznivo pôsobí“.

50 Treba zdôrazniť, že v súlade s článkom 27 ods. 2 druhým pododsekcom Dohovoru o štatúte európskych škôl pracovný poriadok učiteľov na čiastočný úväzok, ktorý definuje najmä podmienky a podrobnejšie pravidlá týkajúce sa konaní začatých pred Radou pre sťažnosti, vo svojom bode 3.2 stanovuje, že článok 80 pracovného poriadku pridelených zamestnancov, nachádzajúci sa v jeho hlave VII venovanej prostriedkom nápravy, sa uplatňuje na učiteľov na čiastočný úväzok, pričom Rada pre sťažnosti európskych škôl má výlučnú právomoc v prvej a poslednej inštancii v sporoch medzi riadiacimi orgánmi európskych škôl a učiteľmi na čiastočný úväzok, pokiaľ ide o zákonnosť „aktu, ktorý na nich nepriaznivo pôsobí“.

51 V tejto súvislosti je nutné konštatovať, že článok 80 ods. 1 pracovného poriadku pridelených zamestnancov je formulovaný analogicky ako článok 91 Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev [nariadenie Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 z 29. februára 1968, ktorým sa stanovuje Služobný poriadok úradníkov Európskych spoločenstiev a Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev a osobitné pravidlá, ktoré sa dočasne uplatňujú na úradníkov Komisie (Ú. v. ES L 56, s. 1; Mim. vyd. 01/002, s. 5)], podľa ktorého má Súdny dvor Európskej únie právomoc v každom spore medzi Úniou a ktoroukoľvek osobou, na ktorú sa vzťahuje tento poriadok, pokiaľ ide o zákonnosť aktu, ktorý na ňu nepriaznivo pôsobí v zmysle jeho článku 90 ods. 2.

- 52 Okrem toho v súlade s článkom 86 pracovného poriadku pridelených zamestnancov výklad článkov predmetného poriadku analogických s článkami Služobného poriadku úradníkov Európskej únie sa uskutočňuje podľa kritérií uplatňovaných Komisiou.
- 53 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora iba akty, ktoré priamo a individuálne zasahujú do právnej situácie dotknutých osôb, možno považovať za akty spôsobujúce ujmu. Rovnako Súdny dvor opakovane vyložil pojem „akt, ktorý má na dotknutú osobu negatívny účinok“ v zmysle článku 90 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie ako akýkoľvek akt spôsobilý priamo zasiahnuť určitú právnu situáciu (pozri najmä uznesenie Strack/Komisia, C-237/06 P, EU:C:2007:156, bod 62 a citovanú judikatúru).
- 54 Okrem toho Súdny dvor už v rámci sporu medzi pomocným zamestnancom a Komisiou rozhodol, že „aktom, ktorý má na dotknutú osobu negatívny účinok“ v zmysle článku 90 ods. 2 tohto poriadku, bola v predmetnej veci pracovná zmluva (pozri rozsudok Castagnoli/Komisia, 329/85, EU:C:1987:352, bod 11).
- 55 V dôsledku toho zmluva o prijatí učiteľa do zamestnania na čiastočný úväzok sa má považovať za vytvárajúcu „akt, ktorý na neho nepriaznivo pôsobí“ v zmysle článku 80 pracovného poriadku pridelených zamestnancov *a fortiori*, ak ide, ako v tejto veci, o taký prvok zmluvy uložený uplatniteľným právnym predpisom, akým je jej trvanie, ktoré vyplýva priamo z uplatnenia bodu 1.3 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok.
- 56 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na tretiu otázku tak, že článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa dohoda o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúca sa v pracovnej zmluve uzavretej medzi školou a učiteľom na čiastočný úväzok, považovala za akt, ktorý na neho nepriaznivo pôsobí.
- O druhej otázke*
- 57 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl vykladať v tom zmysle, že na rozhodnutie prijaté riaditeľom školy pri vykonávaní jeho oprávnení sa vzťahuje toto ustanovenie.
- 58 Treba spresniť, že samotná skutočnosť, že rozhodnutia riaditeľa nie sú výslovne spomenuté v článku 27 ods. 2 prvom pododseku prvej vete dohovoru, nemôže mať za následok ich vylúčenie z pôsobnosti tohto ustanovenia.
- 59 Na jednej strane treba totiž pripomenúť, že podľa článku 27 ods. 2 prvého pododseku druhej vety Dohovoru o štatúte európskych škôl podmienky a podrobnejšie pravidlá týkajúce sa konaní začatých pred Radou pre sťažnosti stanoví podľa potreby najmä služobné predpisy pre učiteľský zbor alebo podmienky zamestnávania učiteľov na čiastočný úväzok.
- 60 Na druhej strane sa má Dohovor o štatúte európskych škôl vykladať najmä v súlade s článkom 31 Viedenského dohovoru, podľa ktorého treba vziať do úvahy každé príslušné pravidlo medzinárodného práva použiteľné vo vzťahoch medzi stranami a priznať podstatný význam akejkoľvek neskoršej praxi pri vykonávaní prvého z týchto dohovorov.
- 61 V tejto súvislosti, ako vyplýva z judikatúry Medzinárodného súdneho dvora, neskoršia prax pri vykonávaní zmluvy môže mať prednosť pred jasnými pojmami tejto zmluvy, ak táto prax vyjadruje dohodu zmluvných strán [MSD, vec týkajúca sa kostola v Préah Vihéar (Kambodža v. Thajsko), rozsudok z 15. júna 1962, Zbierka 1962, s. 6].

- 62 Preto sa na určenie rozsahu pojmov „akt prijatý Najvyššou radou alebo správnu radou školy“ nachádzajúci sa v článku 27 ods. 2 prvom pododseku prvej vety Dohovoru o štatúte európskych škôl treba odvolať na každé príslušné pravidlo medzinárodného práva použiteľné vo vzťahoch medzi stranami, ako aj na akúkoľvek neskoršiu prax pri vykonávaní tohto dohovoru.
- 63 V predmetnej veci treba konštatovať, že podľa článku 80 pracovného poriadku pridelených zamestnancov, na ktorý odkazuje bod 3.2 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok a ktorý určuje v súlade s článkom 27 ods. 2 druhým pododsekom Dohovoru o štatúte európskych škôl niektoré podmienky a podrobnejšie pravidlá týkajúce sa konaní začatých pred Radou pre sťažnosti európskych škôl, výlučná právomoc tejto rady sa vzťahuje na akýkoľvek spor medzi riadiacimi orgánmi európskych škôl a zamestnancami týkajúci sa zákonnosti aktu, ktorý na nich nepriaznivo pôsobí. Najmä z článku 7 posledného odseku tohto dohovoru v spojení s jeho článkom 21 druhým odsekom, ako aj z článku 6 písm. a) a prílohy I pracovného poriadku pridelených zamestnancov vyplýva, že riaditeľ európskej školy je riadiacim orgánom tejto školy.
- 64 Pojmy článku 80 pracovného poriadku pridelených zamestnancov sa teda líšia od pojmov uvedených v článku 27 ods. 2 prvom pododseku prvej vety Dohovoru o štatúte európskych škôl.
- 65 Na základe tohto článku 80 sa následne vytvorila judikatúra Rady pre sťažnosti európskych škôl, podľa ktorej možno podávať sťažnosti proti nepriaznivo pôsobiacim aktom riadiacich orgánov európskych škôl. Túto judikatúru treba považovať za neskoršiu prax pri vykonávaní Dohovoru o štatúte európskych škôl v zmysle článku 31 ods. 3 písm. b) Viedenského dohovoru.
- 66 Zmluvné strany uvedeného dohovoru túto prax nikdy nespochybnili. Neexistencia spochybnenia týmito stranami preto znamená ich tacitný súhlas s touto praxou.
- 67 Z toho vyplýva, že uvedenú prax založenú na článku 80 pracovného poriadku pridelených zamestnancov treba považovať za prax zavádzajúcu dohodu zmluvných strán vo veci výkladu článku 27 ods. 2 prvého pododseku prvej vety Dohovoru o štatúte európskych škôl. Táto samotná prax tak môže mať prednosť pred znením tohto posledného uvedeného ustanovenia, ktoré sa má preto vykladať ako ustanovenie, ktoré nebráni tomu, aby akty riadiacich orgánov európskych škôl boli v zásade považované za akty, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie.
- 68 Pokiaľ ide o vplyv bodu 3.4 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok na spor vo veci samej, treba pripomenúť, že podľa tohto ustanovenia majú súdy štátu, v ktorom má škola sídlo, právomoc rozhodovať prípadné spory týkajúce sa podmienok zamestnania alebo ukončenia pracovného pomeru učiteľov na čiastočný úväzok, učiteľov náboženstva a zamestnancov na dočasnú výpomoc, ktoré sú upravené právnou úpravou štátu, v ktorom má táto škola sídlo, pokiaľ ide o pracovné podmienky a vzťahy, sociálne poistenie a daňové právo bez toho, aby tým boli dotknuté vyššie uvedené ustanovenia.
- 69 Keďže sa tento spor týka obmedzenia dĺžky trvania pracovného pomeru, ako to stanovuje bod 1.3 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok, nemôže patriť do právomoci súdov, kde má sídlo dotknutá európska škola. Okrem toho je toto konštatovanie vyjadrené tiež v článku 10 bode 2 učiteľských zmlúv uzavretých medzi účastníkmi konania vo veci samej.
- 70 Z toho vyplýva, že treba dospieť k záveru, že body 1.3, 3.2 a 3.4 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok sa majú vykladať v tom zmysle, že spor týkajúci sa zákonnosti dohody o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúcej sa v pracovnej zmluve uzavretej medzi učiteľom na čiastočný úväzok a riaditeľom európskej školy, patrí do výlučnej právomoci Rady pre sťažnosti európskych škôl.

- 71 Okrem toho na rozdiel od toho, čo tvrdili Silvana Oberto a Barbara O'Leary na pojednávaní, treba uviesť, že tento výklad relevantných ustanovení Dohovoru o štatúte európskych škôl a pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok, podľa ktorého má uvedená Rada pre sťažnosti výlučnú právomoc konať a rozhodovať v spore, ako je spor dotknutý vo veci samej, nezasahuje do práva dotknutých osôb na účinnú súdnu ochranu.
- 72 Pokiaľ ide o Radu pre sťažnosti európskych škôl, Súdny dvor rozhodol, že táto rada spĺňa všetky kritériá umožňujúce považovať ju za „súd“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, najmä, že tento orgán bol zriadený zákonom, jeho stále pôsobenie, záväzný charakter jeho jurisdikcie, kontradiktórnu povahu konania, použitie právnych predpisov orgánom, ako aj jeho nezávislosť, s výnimkou kritéria spadať pod jeden z členských štátov (pozri v tomto zmysle rozsudok Miles a i., EU:C:2011:388, body 37 až 39).
- 73 Ďalej treba pripomenúť, že podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie zásada účinnej súdnej ochrany sa týka práva na prístup k súdu a nie k dvom stupňom súdov (pozri rozsudok zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 36).
- 74 Nakoniec hoci Súdny dvor v rozsudku Miles (EU:C:2011:388, body 43 až 45) uviedol, že nemal právomoc odpovedať na otázku položenú Radou pre sťažnosti európskych škôl, keďže táto rada nepredstavuje „súdny orgán členského štátu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, rovnako pripustil, že možnosť alebo dokonca povinnosť tejto Rady pre sťažnosti obrátiť sa v rámci sporu medzi učiteľmi pridelenými do európskej školy a touto školou na Súdny dvor, v ktorom treba uplatniť všeobecné zásady práva Únie, bola bezpochyby predstaviteľná, ale že bolo úlohou členských štátov zmeniť systém súdnej ochrany, zavedený Dohovorom o štatúte európskych škôl, platný v súčasnosti.
- 75 V dôsledku toho treba dospieť k záveru, že povinnosť žalovaných vo veci samej obrátiť sa so sporom týkajúcim sa zákonnosti dohody o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúcej sa v ich pracovnej zmluve uzavretej s riaditeľom Europäische Schule München, na Radu pre sťažnosti európskych škôl, ktorá koná a rozhoduje v prvej a poslednej inštancii a ktorá nie je oprávnená obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, nezasahuje do ich práva na účinnú súdnu ochranu.
- 76 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na druhú otázku tak, že článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa na rozhodnutie prijaté riaditeľom európskej školy pri vykonávaní jeho oprávnení v zásade vzťahovalo toto ustanovenie. Body 1.3, 3.2 a 3.4 pracovného poriadku učiteľov na čiastočný úväzok sa majú vykladať v tom zmysle, že spor týkajúci sa zákonnosti dohody o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúcej sa v pracovnej zmluve uzavretej medzi učiteľom na čiastočný úväzok a týmto riaditeľom, patrí do výlučnej právomoci Rady pre sťažnosti európskych škôl.

O štvrtej otázke

- 77 Vzhľadom na odpoveď na druhú otázku už netreba odpovedať na štvrtú otázku.

O trovách

- 78 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl uzavretého v Luxemburgu 21. júna 1994 medzi členskými štátmi a Európskymi spoločenstvami sa má vykladať v tom zmysle, že učitelia zamestnaní európskou školou na čiastočný úväzok, ktorí neboli pridelení členskými štátmi, patria medzi osoby, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie, na rozdiel od administratívnych a pomocných zamestnancov, ktorí sú z neho vylúčení.
2. Článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa dohoda o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúca sa v pracovnej zmluve uzavretej medzi školou a učiteľom na čiastočný úväzok, považovala za akt, ktorý na neho nepriaznivo pôsobí.
3. Článok 27 ods. 2 prvý pododsek prvá veta Dohovoru o štatúte európskych škôl sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa na rozhodnutie prijaté riaditeľom európskej školy pri vykonávaní jeho oprávnení v zásade vzťahovalo toto ustanovenie. Body 1.3, 3.2 a 3.4 Pracovného poriadku učiteľov európskych škôl na čiastočný úväzok prijatých do zamestnania od 1. septembra 1994 do 31. augusta 2011 sa majú vykladať v tom zmysle, že spor týkajúci sa zákonnosti dohody o obmedzení dĺžky trvania pracovného pomeru, nachádzajúcej sa v pracovnej zmluve uzavretej medzi učiteľom na čiastočný úväzok a týmto riaditeľom, patrí do výlučnej právomoci Rady pre sťažnosti európskych škôl.

Podpisy